

Nr 335.

Av herr **Hægglom m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 124, angående yrkesutbildning inom jordbruk och skogshantering.*

I till 1947 års riksdag ingivna likalydande motioner (I: 167 och II: 262) begärdes en allsidig utredning rörande en för det mindre jordbrukets förhållanden avpassad grundläggande yrkesutbildning. Motionärerna anförde bl. a. att de då arbetande sakkunnige för yrkesutbildning inom jordbruk och skogshantering ej sammansatts på sådant sätt eller erhållit sådana direktiv, att de komme att ägna småbrukets utbildningsfråga den uppmärksamhet, som den var värd.

Jordbruksutskottet, som inhämtade dessa sakkunniges utlåtande över motionerna, uppger i sitt utlåtande nr 34 till 1947 års riksdag, att de sakkunnige förklarar, att de i väsentliga avseenden delade motionärernas synpunkter på frågan om jordbruksundervisningens bättre anpassning till småbrukets förhållanden och att de sakkunnige avsåge att framlägga förslag i enlighet med denna uppfattning. Med hänvisning härtill avstyrkte jordbruksutskottet motionerna.

När förutnämnda sakkunnige avlämnade den utredning, varpå Kungl. Maj:ts proposition nr 124 till årets riksdag grundar sig, visade det sig dock, att de egentligen inte alls gjort någonting för att uppfylla sina löften. Åt hela spørsmålet om en för det mindre jordbruket avpassad grundläggande yrkesutbildning ägnas i betänkandet en och en halv rad, vars innehåll är att lantmannaskolornas kurser passa bra även för småbrukets behov av yrkesutbildning. Dessutom föreslås korta kurser i hushållningssällskapens regi.

Att lantmannaskolornas kurser skulle passa bra som yrkesundervisning för det mindre jordbruket var dock vad som främst bestritts i 1947 års motioner, som de sakkunnige sagt sig i väsentliga avseenden kunna godkänna. Den förändring i lantmannaskolornas kursplaner, som av de sakkunnige föreslagits avseende längre kurstider och ökad undervisning i maskinlära och arbetslära, har dock närmast gjort kurserna än mindre lämpade för småbrukets behov. Man förvånas därför, när departementschefen, som på s. 50—51 i propositionen ägnar tio rader åt detta spörsmål, yttrar: »En sak, som i detta sammanhang påkallar den största uppmärksamhet, är vidare, såsom framhållits i ett par yttranden, att utbildningen skall bliva sådan, att den stora gruppen av mindre jordbrukare har möjlig-

het att få en efter deras speciella behov anpassad undervisning. Den omläggning av undervisningen, som de sakkunnige förordat, synes i detta hänseende innebära ett framsteg.»

Detta är emellertid just vad de sakkunniges förslag inte innebär. Det konserverar i stället en otillfredsställande ordning. Detta uttalas mycket tydligt i småbruksutredningens omnämnda, men ej refererade remissyttrande, som uttalar att det är en brist i utredningen, att den icke i erforderlig utsträckning beaktat det mindre jordbrukets behov av undervisning vid de fasta undervisningsanstalterna. I Kongl. Maj:ts proposition har denna brist inte undanröjts.

Den uppfattning, som i propositionen gör sig gällande, är den traditionella och ofta upprepade, att småbrukare ha behov av en lika allsidig yrkeskunskap som andra jordbrukare och att lantmannaskolan bör tillgodose både det större och det mindre jordbrukets intressen. Detta låter naturligtvis principiellt säga sig, men det avgörande är, om vederbörande innehavare av mindre jordbruk acceptera denna uppfattning och sända sina barn till dessa kurser, men detta är just vad som bevisligen hittills ej skett, och det torde ej ändras genom de av utredningen rekommenderade nya kursplanerna.

I ett avseende, som av departementschefen erkänts påkalla den största uppmärksamhet, är det i propositionen framlagda förslaget till ordnande av jordbrukets yrkesutbildning därför inte tillfredsställande, och vi anse, att riksdagen vid frågans behandling inte bör förbigå detta. Att vi som motionärer eller jordbruksutskottet på rak arm skulle kunna framlägga förslag till en slutgiltig lösning av detta spörsmål, är givetvis inte möjligt, utan den enda utvägen torde vara att begära ytterligare utredning. Att som departementschefen påpekar förutsätta, att skolorna skola lägga sina kurser så, att de komma att motsvara det föreliggande undervisningsbehovet, är inte till fyllest. Och att statsmakterna skola tillse att en sådan strävan ej motverkas genom alltför stora krav på enhetlighet, är att inta en alltför negativ ståndpunkt. De skolor, som ha intresse för att ordna en för det mindre jordbrukets behov avpassad undervisning, behöva råd och vägledning. Så viktiga frågor som hur kurstidernas längd skall bäst avpassas efter småbrukets behov behöva utredas, ävensom frågan om hur mycket av den i lantmannaskolornas kurser ingående naturvetenskapen, som behövs för småbrukets yrkesundervisning. Ekonomiundervisningens anpassning efter småbrukets förhållanden är vidare en annan viktig fråga liksom anskaffande av de för undervisningen behövlige läroböckerna. Om nämligen en eller ett par skolor skulle vilja utnyttja den frihet, som medges för att ge en efter småbrukets speciella behov avpassad undervisning, så skulle de stå utan lämpliga läroböcker och finge själva konstruera ihop lämpliga kursplaner. Under sådana förutsättningar är det inte att påräkna, att ens

några försök bli gjorda, och i fråga om det mindre jordbrukets yrkesutbildning förblir allt vid det gamla, som dock allmänt erkänts inte varit tillfredsställande.

Hänvisande till vad vi här anfört hemställa vi,

att riksdagen i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 124 angående yrkesutbildning inom jordbruk och skogshantering ville besluta att hos Kungl. Maj:t begära utredning och förslag till en för det mindre jordbrukets förhållanden avpassad grundläggande yrkesutbildning.

Stockholm den 28 mars 1949.

Einar Hægglom.

Ernst V. Staxäng.

Eric Nilsson
i Svalöv.

Jöns Nilsson
i Båstekille.
